

EESTI KEEL

9. klass

(70 tundi)

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU LÄBI PRAKTILISTE TEGEVUSTE
Suuline ja kirjalik suhtlus Õpilane esitab kuuldud ja loetud teabe kohta küsimusi ning suudab selle põhjal teha järeldusi ja anda hinnanguid. Ta oskab aktiivselt osaleda avalikus diskussioonis meediakanalites, üritustel ja mujal ning kommenteerida veebis asjakohaselt ja asjalikult	Suuline ja kirjalik suhtlus, õpilane: Veebisuhtluse eesmärgid hõlmavad erinevaid võimalusi nagu informatsiooni jagamine, suhtlemine, arvamuste avaldamine ja ideede vahetamine. Samas tuleb meeles pidada, et veebisuhtlus võib kaasa tuua ka mitmeid riske ja ohte, sealhulgas privaatsuse rikkumine, küberkiusamine ja võltsinfo levik. Veebipõhised suhtluskanalid nagu jututoad, blogid ja kommentaarid võimaldavad kasutajatel omavahel suhelda ning jagada oma mõtteid ja kogemusi. Samas tuleb olla teadlik võimalikest ohtudest nagu sõimlemine, vihakõne ja kübertrollimine. Veebis kommenteerimisel on oluline järgida keeleviisakuse ja -väärkuse põhimõtteid ning hoiduda solvangutest ja ebaviisakast käitumisest. Anonüümsuse kasutamine võib mõjutada keelekasutust, kuna inimesed võivad tunda end julgemalt ja vähem vastutavana oma sõnade eest. Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis võimaldab arutleda ja analüüsida teemat erinevate vaatenurkade alt ning jagada oma seisukohti ja arvamusi teiste osalejatega. Loetu kirjalik ja suuline vahendamine võimaldab olulise teabe edastamist ja jagamist teistega.

	Suhtlemine ajakirjanikuga võib hõlmata intervjuude andmist, küsimustele vastamist ja aruteludes osalemist. Oluline on järgida vastavaid käitumisreegleid ja suuniseid ning anda oma seisukohti ja arvamusi asjakohaselt ja selgelt.
Teksti vastuvõtt Õpilane hoiab end avaliku eluga kursis nii õppimise, töö eesmärkidel kui ka isiklikust huvist lähtuvalt, kasutades selleks lugemist ja kuulamist erinevaid viise ja võimalusi. Ta loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ja arusaamisega mitmesuguseid tekste, mis hõlmavad nii tema huvivaldkondi kui ka õpi- ja elutarbeline tekste. Lisaks oskab ta teadlikult valida lugemismaterjali vastavalt vajadustele ja huvidele. Õpilane suudab teha järeldusi kasutatud keelevahenditest ja märgata tekstides esinevat kujundlikkust, mis võimaldab tal sügavamalt mõista tekstide sisu ja sõnumit.	Teksti vastuvõtt Veebilehed on loodud erinevate eesmärkide saavutamiseks ning neil on spetsiifiline ülesehitus vastavalt nende eesmärkidele. Veebist teabe otsimine nõuab oskust kriitiliselt hinnata teabeallikaid ja info usaldusväärsust. Teabe talletamine ja süstematiseerimine võimaldab teabe korraldamist ja hõlpsat ligipääsu sellele. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega, sealhulgas foto, joonised ja skeemid, on oluline oskus, mis võimaldab täpsemalt mõista esitatavat teavet. Tarbetekstidel on spetsiifilised eesmärgid ja ülesehitus, mis võimaldab edastada vajalikku teavet selgelt ja arusaadavalt. Olulise info leidmine, süstematiseerimine ja selle põhjal järelduste tegemine nõuab tähelepanelikku lugemist ja analüüsi. Funktsionaalstiilid, sealhulgas tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamitekstide keelekasutus, erinevad vastavalt nende eesmärkidele ja sihtgrupile ning nende mõistmine on oluline tekstide tõlgendamisel ja analüüsimisel.
Tekstilooime: Õpilane omab oskust eesmärgipäraselt kirjutada kirjandit ning esitada asjalikke	Tekstilooime: Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal on oluline oskus, mis võimaldab välja tuua

kommentaare ja arvamusalaldusi. Lisaks suudab ta koostada elulugusid, avaldusi, seletuskirju ja taotlusi vastavalt vajadusele. Ta on võimeline seostama oma kirjaliku töö eesmärki sündmuse või toiminguga eesmärgiga ning teiste tekstidega, mis võimaldab tal edukalt edastada oma sõnumit ja eesmärki. Õpilane suudab kuulnud ja loetud tekste vahendada eetilisel, järgides sobiva pikkuse ja täpsuse põhimõtteid, tagades sellega teksti mõistetavuse ja selguse. Õpilane omab oskust eesmärgipäraselt kirjutada erinevaid tekste, sealhulgas kirjandit, asjalikke kommentaare, arvamusalaldusi, elulugusid, avaldusi, seletuskirju ja taotlusi. Ta suudab oma kirjalikud teosed seostada nende eesmärgi ja teiste tekstidega ning vahendada kuulnud ja loetud tekste	arutluse peamise väite ja selle põhjendused ning jõuda järelduseni. Arutluse põhiskeemi järgi peaks tekst sisaldama selget väidet, millele järgnevad põhjendused ning lõpetuseks järeldus. Teksti pealkirjastamine peaks olema informatiivne ja väljendama arutluse teemat või sisu. Teksti lõigust rääkides tuleks arvestada selle ülesehitust, sealhulgas alust, arendust ja kokkuvõtet. Lõikude järjestamisel tuleks järgida loogilisi põhimõtteid ja võimalusi, et tekst oleks selge ja arusaadav. Teksti sidusus on oluline, eriti jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa sidumisel tervikuks. Sobivate keelendite valimine nii kõnelemisel kui ka kirjutamisel peaks vastama suhtluseesmärkidele ja tagama teksti arusaadavuse. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära tuleks arvestada, samuti teksti keelelist toimetamist, et parandada sõnastus- ja lausestusvigu ning tagada teksti õigekeelsus ja arusaadavus. Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega hõlmab keelekasutuse nõuetekohast jälgimist ning keelekujundite kasutamist tekstiloomel, arvestades konteksti sobivust ja teksti eesmärki. Tarbetekstide koostamisel ja vormistamisel, nagu elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus ja taotlus, tuleks järgida vastavaid keelenõudeid ja vormistusreegleid.
--	---

eetiliselt, sobiva pikkuse ja täpsusega.	
Õigekeelsus ja keelehoole Õpilane hindab eesti keelt ühe Euroopa ja maailma keelena ning oskab seda teadlikult suhestada teiste keeltega, mõistes nende erinevusi. Ta suudab korrektselt edastada võõrkeeles kuulnud ja loetud infot eesti keeles, järgides eesti keele kasutamise tavaid. Lisaks otsib ta aktiivselt keeleallikatest sõnade konteksti-tähehäälikuid, kasutusviise ja mõistesuhteid, et rikastada oma sõnavara. Õpilane mõistab keelendite stiiliväärtust ning oskab neid tekstides mõista ja kasutada. Ta suudab igapäevaelus ja avalikus suhtluses ning edasi õppides toime tulla eesti kirjakeelega.	Õigekeelsus ja keelehoole <u>Üldteemad</u> • Keeleuuendus: Tänapäeva kirjakeele areng ning selle võimalused ja ohud. • Kirjakeele areng tänapäeval: Arutelu keele uuendamise võimaluste ja riskide üle. • Keelesugulus ja keeltevahelised seosed: Soome-ugri ja indoeuroopa keelte omavahelised seosed ning nende eripärad. • Eesti keele eripära: Võrdlus teiste keeltega ning Eesti keele unikaalsed tunnused. <u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u> • Muutumatute sõnade käsitlemine: Kokku- ja lahkukirjutamise põhimõtted. • Tsitaatsõnade korrektne märkimine kirjutistes. • Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus: Võõrkeelsete nimede käsitlemine eesti keeles. • Lühendite põhimõtted ja õigekiri: Lühendite käänamise reeglid. • Poolitamise põhimõtted: Võõrsõnade ja nimede õige poolitamine vastavalt keeleõigekirjale. • Arvuti keelekorrektori kasutamine: Tarkvara roll keelevea parandamisel ja keeleoskuse toetamisel. <u>Sõnavaraõpetus</u> • Keelendite stiilivärvingu mõjutegurid: Faktorid, mis mõjutavad keelendite stiililist varjundit.

	• Fraseologismid: Kõnekäänud ja nende mõju teksti stiilivärvile. • Sõnavara täiendamise võimalused: Uute sõnade tuletamine, liitmine ja tehissõnade kasutamine. • Sagedamini esinevad tuletusliited: Keerukamate sõnade moodustamine tuletusliidetega ja nende tähendus. • Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud: Keelealased veebiallikad ja nende kasutamine sõnade tähenduse ja stiilivärvingu leidmiseks.
--	---

9.klassis toimub eesti keeles lõiming matemaatikaga (arvsõnade õigekeelsus), geograafiaga (kohanimede õigekeelsus),loodusainetega (looma-, linnu- ja taimenimetuste õigekeelsus).